

Економічні науки

УДК 657.471:658.562.4

Рибалко Олена Михайлівна

*кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку та оподаткування
Запорізький національний університет*

Мельник Наталія Ігорівна

*студентка
Запорізького національного університету*

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ВИТРАТ ДЛЯ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ

***Анотація.** У статті розглянуто сутність управлінського обліку. Також, досліджено роль управлінського обліку для оцінки якості продукції та обліку витрат.*

На сьогодні, досить жорстка конкуренція між суб'єктами господарювання формує нові вимоги щодо управління підприємство, а особливо таким важливим етапом, як витрати на продукцію. Нажаль, ще існують невирішені проблеми, пов'язані з практичною організацією обліку витрат на якість продукції. Саме тому виникає потреба в планомірному та раціональному керуванні витратами. Рівень витрат характеризує не тільки локальне підприємство, а й економіку в цілому.

Підвищення вимог та потреб споживачів до якості продукції зумовлює швидку реакцію підприємства на відповідні зміни та прийняття управлінських рішень. На меті маєтись безпосереднє зростання конкурентоспроможності та підвищення іміджу підприємства. Саме налагодженість інформаційних потоків між системами бухгалтерського обліку та управління сформує можливість вчасно, ефективно та

результативно забезпечувати даними для прийняття подальших рішень управлінським персоналом усіх рівнів.

Тому виникає потреба у впровадженні ефективної системи управління виробничими витратами для формування інформаційного об'єму певних облікових даних з метою мінімізації та оптимізації витрат, одночасно не погіршуючи якість продукції.

Ключові слова: *управлінський облік, витрати, готова продукція, оцінка, оптимізація, якість продукції.*

В сучасних умовах, центральною метою кожного підприємства є отримання прибутку й ефективний розподіл отриманих коштів. Наразі, все більшої популярності набирає впровадження управлінської системи на підприємстві. Якщо спочатку, подібна проблема виникала виключно на великих підприємствах, де за кожним обліковим процесом вимагається дотримання суворого контролю, то зараз, до управлінської системи пристосовуються й середні підприємства.

Загалом, подібне поживлення обумовлено потребою у професійному аналізі обліково-аналітичної інформації й подання її для керуючого персоналу в більш детальній та інформативній формі. Подібні управлінські дії направлені на те, щоб згодом, на основі отриманих даних, мати можливість розробити подальші планові рекомендації для фірми, що у свою чергу призведе до оптимізації бізнес проектів та підвищення якості управлінських ресурсів.

Управлінський облік – це система збору, обробки та надання інформації керівництвом для прийняття останнім внутрішньовиробничих управлінських рішень, який має відмінні ознаки від фінансового обліку, методи прийому, способи і принципи ведення. Його сутності полягає в інтегруванні системи обліку витрат і доходів, плануванні, нормуванні,

контролі та аналізі, систематизації інформації для оперативних управлінських рішень і координації проблем.

Для забезпечення фінансової стабільності, слід систематично проводити аналіз внутрішньогосподарських показників, враховуючи можливий вплив різних факторів. Одним із важливих показників результату діяльності фінансового-господарської діяльності є витрати на виробництво продукції та забезпечення її якості [1, с. 168-169].

Процес поліпшення та удосконалення процесу обліку витрат забезпечує дотримання режиму економії на підприємстві, стимулює зростання продуктивності праці та скорочення непродуктивних витрат, і як результат, дає змогу підвищити рентабельність. Із збільшення обсягів виробництва майже пропорційно зростають й вимоги до якості продукції, її значення та складові, які формують якість. Якість продукції, на думку деяких дослідників, являє собою сукупність властивостей, що обумовлюють її здатність більшою мірою задовольнити потреби споживачів, тобто покупців.

Враховуючи систему потреб учасників виробництва та споживання продукції, можна припустити, що під витратами на якість слід розуміти, витрати які можуть бути прямо віднесені до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом, пов'язані з розробкою та впровадженням належної системи якості, а також системи обліку, котра у свою чергу забезпечує упорядкування процесу виробництва для того, щоб відповідати встановленим нормативам та стандартам [2, с. 227].

Отже, враховуючи важливість такого фактору, як оцінки витрат якості продукції, ми вважаємо доцільним розглянути даний процес зі сторони управлінського обліку, а саме яку роль відіграє зазначений вид обліку та які оптимізаційні процеси у веденні витрат та оцінки якості продукції відбудуться за умови його впровадження. Тому спробуємо виокремити, на

нашу думку, три основні аспекти важливості управлінського обліку для оцінки якості продукції.

По-перше, слід адаптувати систему фінансового обліку зі збору, реєстрації, систематизації та узагальненні інформації стосовно витрат на продукцію. При цьому, доцільно взяти до уваги об'єкти калькулювання, визначити джерела інформації про витрати на якість та розробити форми первинних документів зі збору облікової інформації у рамках управлінського обліку. Подібні дії, дозволять швидко знаходити та класифікувати витрати, щоб згодом їх згрупувати за визначеними критеріями та мати можливість більш ефективно оцінити їх результативність й віддачу [3].

По-друге, ефективне обліково-аналітичне забезпечення якості продукції, можливе за умови розмежування витрат на якість продукції по етапам руху готової продукції з урахуванням основних господарських процесів, які вона проходить.

Для цього, доцільним буде визначити структуру витрат на якість продукції в залежності від стадій кожного господарського процесу та прийняти необхідні управлінські рішення відповідно до кожної стадії. Розмежування відбувається по таким етапам витрат на якість, у процесі: постачання, виробництва та реалізації. На нашу думку, управлінський контроль по зазначеним стадіям дозволить виявити слабку ланку у витратному процесі виробництва продукції та розробити подальші дії з обов'язковим формуванням рекомендацій з поліпшення збиткового етапу, що у свою чергу забезпечить мінімізацію збитків у майбутньому [2, с. 229].

По-третє, з метою поліпшення ефективності формування витрат на якість продукції необхідно виявити головні причини й місця виникнення найбільших проблем. Щоб уникнути додаткових витрат на дослідження та аналіз проблем, необхідно сформуванню показників, завдяки яким спеціалісти з управлінського обліку зможуть оцінити стан кожного процесу

або етапу якості продукції та пов'язаних з нею витрат. Наприклад, якщо якість сировини, комплектуючих елементів, матеріалів, які надходять від постачальника, відповідають певному показнику, то в такому випадку потреба в технічному контролі відпадає [4, с. 105].

Висновки. Таким чином, одним з найважливіших інструментів досягнення прибутковості підприємства є формування кваліфікованої управлінської групи. Адже, поліпшення аналізу та оцінки якості продукції є головним чинником задоволення потреб споживачів, що у свою чергу призводить до стрімкого зростання прибутковості підприємства. Саме ефективний контролю, дозволить оцінити доцільність облікових удосконалень та рішень, аналізувати витрати в динаміці та швидко пристосовуватись до умов діючого ринку.

Література

1. Ромашко О.М. Особливості управлінського обліку витрат на підприємстві. Вчені записки університету КРОК. Серія «Економіка». Київ, 2014. № 36. С. 167-174.
2. Поліщук О.Т. Сутність та деякі аспекти витрат на якість продукції. Журнал «Проблеми економіки». Харків, 2015. С. 226-230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2015_1_29.
3. Антонова Л.В. Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на якість продукції. Електронне видання «Ефективна економіка». Київ, 2016. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_7_14.
4. Заплотинський Б.А., Тупкало В.М. Управління якістю: навч. посіб. – Київ: ННІМП ДУТ, 2015. 168 с.